

Міністерство освіти і науки України
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

41

НАУКОВО-
МЕТОДИЧНА
КОНФЕРЕНЦ
ІЯ

Матеріали конференції

*Науково-методологічні основи
практичної підготовки фахівців
для харчової та зернопереробної
галузей*

у двох частинах

Частина 1

ОДЕСА 2010

Матеріали друкуються відповідно до рішення 41-ї науково-методичної конференції ОНАХТ «Науково-методологічні основи практичної підготовки фахівців для харчової та зернопереробної галузей», яка проходила 6 і 7 квітня 2010 року.

Склад редакції: Єгоров Б.В., д-р техн. наук, професор,
Гапонюк О.І., д-р техн. наук, професор,
Капрельянц Л.В., д-р техн. наук, професор,
Гладушняк О.К., д-р техн. наук, професор,
Моргун В.О., д-р техн. наук, професор,
Іоргачова К.Г., д-р техн. наук, професор,
Ангелов Г.В., канд. іст. наук, професор,
Немченко В.В., д-р екон. наук, професор,
Трішин Ф.А., канд. техн. наук, доцент,
Науменко В.І., канд. техн. наук, доцент,
Будюк Л.Ф., канд. техн. наук, доцент,
Нарушевич-Васильєва О.В., канд. філол. наук, доцент.

ЕЛЕМЕНТАРНІ МЕТОДИ АКТИВІЗАЦІЇ ЗАСВОЄННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТАМИ 1-ГО КУРСУ

О.Л. Ліпова

Впродовж поточного періоду навчання студентів 1-го курсу та на підставі особистих спостережень стає очевидним, що за останні 4-5 років загальний середній інтелектуальний рівень абітурієнтів та якість їх знань з різних причин дедалі знижуються. Цей висновок підтверджується тим фактом, що кількість студентів, яким потрібні додаткові індивідуальні консультації за окремими дисциплінами, неуклінно зростає, а проведення таких консультацій на високому якісному рівні ускладнюється. Низький рівень базових шкільних знань виявляється вже на першому практичному занятті з окремих дисциплін під час вхідного контролю знань студентів 1-го курсу.

Під час індивідуальних консультацій викладач намагається ліквідувати або знизити рівень “пробілів” у базових шкільних знаннях студентів. Адже тільки після цього вони здатні засвоювати наступні, більш складні інформаційні блоки з дисципліни. Але при цьому слід констатувати й такі ситуації, коли деякі студенти 1-го курсу проявляють найвищий можливий у їх віці рівень інтелектуального розвитку, широту кругозору та глибину шкільних знань з окремих предметів. Це підтверджує високий рівень їх конкурентоспроможності в порівнянні з однокурсниками. Як правило, одні з них мають унікальні здібності до засвоєння навчальної інформації та можливості в їх реалізації, що поєднані з використанням різних інформаційних джерел (від додаткової розвивальної літератури до безмежних можливостей Інтернету). Друга група здібних студентів свого часу отримували додаткові консультації від учителів або викладачів. В обох випадках потрібно відзначити високий рівень їх особистої мотивації, прагнення до подальшого інтелектуального та професійного розвитку. Таким чином, в академічних групах спостерігається значний розрив та відмінність у базовому рівні знань. Найголовніше завдання викладача, що викладає на 1-му курсі, швидко та якісно їх нівелювати або ліквідувати.

З особистого досвіду впевнена, що найдієвішими та достатньо результативними способами щодо активізації здібностей “відстаючих” студентів з боку викладача при засвоєнні нової предметної інформації є такі:

1. З першого лекційного заняття намагатися навчити студентів **структурувати** будь-які навчальні тексти (будь-то конспекти, реферати або тексти підручників) з виділенням основних навчальних категорій та понять, які розглядаються в тексті, їх взаємозв’язку та підлеглості.

2. З метою наочності навчання студенти повинні під час вивчення теми обов’язково креслити **схеми**, в яких пов’язуються навчальні категорії та поняття. Під час такої форми навчання у студента додатково включається візуальна пам’ять.

3. Ведення **індивідуального термінологічного словника** із спеціальних дисциплін з метою засвоєння та запам’ятовування спеціальних професійних

термінів та формування професійного словникового запасу, починаючи з 1-го курсу навчання.

**ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ З ПИТАНЬ ВИКЛАДАННЯ
ДИСЦИПЛІН «БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ»,
«ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ» ТА «ОСНОВИ ОХОРОНИ ПРАЦІ»**

О.А. Нетребський, О.О. Фесенко

За новими освітньо-професійними програмами підготовки бакалаврів за спеціальностями напрямів 6.051701 «Харчові технології та інженерія», 6.140101 «Готельно-ресторанна справа» та 6.030504 «Економіка і підприємництво» передбачене об'єднання трьох нормативних навчальних дисциплін «Безпека життєдіяльності» (54 год, залік), «Основи охорони праці» (54 год, іспит) та «Цивільний захист» (54 год, залік) в одну дисципліну «Безпека життєдіяльності» циклу професійної та практичної підготовки (для напрямку 6.051701) або циклу гуманітарної підготовки (для напрямів 6.140101 та 6.030504) з обсягом у 72 год (2 кредити ЕСТ8). Вивчення цих дисциплін проводилося згідно з наказом МОН України від 02.12.98 р. № 420 «Про вдосконалення навчання з охорони праці й безпеки життєдіяльності у вищих закладах освіти України». Кількість годин для вивчення нормативних навчальних дисциплін «Безпека життєдіяльності», «Основи охорони праці» не повинна була зменшуватись при розробці та перегляді освітньо-професійних програм без погодження з Держгірпромнаглядом. У ДНАОП 0.00-4.12-99 є пряме посилання на наказ № 420. На жаль, з Держгірпромнаглядом галузеві стандарти освіти МОН не узгоджуються, і при затвердженні галузевих стандартів освіти це веде до випадків вільного трактування державних вимог, що містяться в наведених нормативно-правових актах.

Мета викладання дисциплін «Безпека життєдіяльності» та «Цивільний захист» полягає у здобутті майбутніми фахівцями знань, умінь і навичок у відповідності до освітньо-кваліфікаційної характеристики, освітньо-професійної програми, галузевих стандартів вищої освіти, а також у підготовці їх до дій при виникненні надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру. Тому викладання цих дисциплін на першому або другому курсах повністю відповідає меті підготовки за тематикою БЖД та ЦЗ, а саме, надати необхідні знання про виконання установлених правил безпеки у навчально-виробничому процесі; норми безпечної поведінки в побуті, на виробництві та в умовах надзвичайних ситуацій; почуття гуманного ставлення до людини, яка потрапила в біду; свідоме користування засобами індивідуального захисту і грамотні дії у надзвичайних ситуаціях. Навчання нормативної дисципліни «Основи охорони праці» на молодших курсах створить значні труднощі у викладанні і в засвоєнні матеріалу, який безпосередньо пов'язаний з безпекою технологічного обладнання, технологічних процесів, технологій виробництва, умовами праці на виробництві та ін. Крім цього, перенесення викладання зазначеної дисципліни на перший-другий курси, як це вже зроблено в нових навчальних планах, порушить прийняту у всьому світі методологію безперервного навчання безпечних навичок праці і створить труднощі у виконанні розділу «Охорона праці», який згідно з наказом МОН від № 420 обов'язково повинен бути у дипломному проекті при здобутті вищої освіти.

Л.М. Сагач	
АКТУАЛЬНІСТЬ ПІДГОТОВКИ СПЕЦІАЛІСТІВ З ЕНЕРГЕТИЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ	
О.Г. Бурдо, С.М. Перетяка, О.І. Шиянов	51
ОСОБЛИВОСТІ КУРСУ “ЕНЕРГЕТИЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ”	
О.Г. Бурдо, С.М. Перетяка	52
ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ЛЕКЦІЙ	
О.Г. Бурдо, Н.В. Ружицька	53
КОМПЛЕКС ЛАБОРАТОРНИХ РОБІТ З КУРСУ “ЕНЕРГЕТИЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ”	
С.М. Перетяка, О.В. Зиков, В.П. Мординський	54
МЕТОДИЧНЕ ПІДґРУНТЯ ПРАКТИКИ ТЕСТУВАННЯ СТУДЕНТІВ НА КАФЕДРІ ТЕПЛОХОЛОДОТЕХНІКИ ОНАХТ	
О.С. Тітлов, О.Б. Василів, С.Ф. Горикін	55
РОЗРОБКА НОВОГО НАВЧАЛЬНОГО ПЛАНУ ПІДГОТОВКИ БАКАЛАВРІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ “ТЕПЛОЕНЕРГЕТИКА”	
О.С. Тітлов, О.Б. Василів	56
БЕЗПЕРЕРВНИЙ ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ІНЖЕНЕРНО-ТЕХНІЧНИХ КАДРІВ	
Д.С. Тюхай	57
ОРГАНІЗАЦІЯ І ПРОВЕДЕННЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ	
В.О. Волчок	58
ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ СУЧАСНОГО ЕКОНОМІЧНОГО МИСЛЕННЯ	
В.Є. Глушков, Т. М. Співачук, Л.П. Яковенко	59
ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ЕКОНОМІСТІВ	
Л.П. Яковенко, Т.І. Ткачук, Т.М. Співачук	60
ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ВДОСКОНАЛЕННЯ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ	
Т.І. Ткачук, І.В. Дюкова	61
ЕЛЕМЕНТАРНІ МЕТОДИ АКТИВІЗАЦІЇ ЗАСВОЄННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТАМИ 1-ГО КУРСУ	
О.Л. Ліпова	62
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ З ПИТАНЬ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІН «БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ», «ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ» ТА «ОСНОВИ ОХОРОНИ ПРАЦІ»	
О.А. Нетребський, О.О. Фесенко	63
КОНЦЕПЦІЯ БЕЗПЕРЕРВНОГО НАВЧАННЯ З ПИТАНЬ ОХОРОНИ ПРАЦІ	
О.А. Нетребський, О.О. Фесенко	64
ЛАБОРАТОРНІ ЧИ ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ З ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ ОХОРОНИ ПРАЦІ»?	
О.А. Нетребський, О.О. Фесенко	65
ВРАХУВАННЯ ГЕНДЕРНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ В ОСВІТНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	
О.А. Нетребський, І.А. Дюдіна	66
ВПЛИВ КУЛЬТУРИ НА БЕЗПЕКУ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДІ	
О.А. Журбенко	67
МЕТОДИЧНІ ЗАСОБИ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА»	
І.А. Дюдіна	68
РОЛЬ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ В АКТИВІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ	
І.А. Дюдіна	69
САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ У СИСТЕМІ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ	
З.М. Сахарова	70
ІННОВАЦІЙНІ ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ТА НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ	
О.О. Коваленко, В.М. Тіщенко, О.В. Шалигін	71
ДО ПИТАННЯ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ, ЯКІ НАВЧАЮТЬСЯ ЗА КРЕДИТНО-	72